

Regeringskansliet, Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över PM Justerad beräkning av administration i kostnadsutjämnningen för kommuner och regioner, Fi2025/02010

Synpunkter på förslaget

Förslaget i den remitterade promemorian skulle innebära mycket omfattande konsekvenser för många av kommunerna i norra Sverige. I Västernorrland skulle Sollefteå och Ånge kommuner att tappa vardera 14,2 respektive 5,3 mkr/år. Det är bortfall som skulle kräva genomgripande nedskärningar i kommunens verksamheter.

Att enbart använda invånardistans som mått på administrativa kostnader är missvisande och fångar inte kommunernas faktiska förutsättningar. Gränsen för invånardistans på 700 meter saknar empiriskt underlag och eftersom förslaget inte innehåller någon trappa blir konsekvensen för Ånge kommun, som ligger nära brytpunkten, att ersättningen minskar med 5,3 mkr istället för att öka med 18,4 mkr med förslaget. Dvs en skillnad på 23,7 mkr i ersättning per år, vilket motsvarar 3,2 % av totala skatter och utjämningsbidrag. En sådan stor tröskeffekt är inte rimlig och framstår som godtycklig.

För Sollefteå kommun motsvarar minskningen ett underskott som är jämförbart med en skattehöjning på cirka 34 öre per skattekrona. Det riskerar stora konsekvenser för möjligheten att upprätthålla lagstadgad välfärd och även för utjämnningssystemets legitimitet i stort.

Förslaget föreslås träda i kraft 1 januari 2027, vilket ger de berörda kommunerna mycket kort tid att hantera förändringen.

Syftet med förslaget beskrivs vara att "...öka kompensationen till de allra mest glesbefolkade kommunerna". Länsstyrelsen ser det inte som rimligt att små glesa kommuner i norra Sverige ska finansiera denna kompensation genom minskad ersättning i utjämnningssystemet. Att på detta sätt ställa glesa kommuner med ett litet invånarantal och stora utmaningar med att klara sitt

välfärdsuppdrag mot varandra ser vi som högst olyckligt. Tillväxten i kommunerna är dessutom i stor utsträckning beroende av faktorer som de enskilda kommunerna inte råder över, som en eftersatt statlig infrastruktur, låga fastighetsvärden och en utmanande demografi.

Länsstyrelsens ställningstagande

Länsstyrelsen menar att det som behövs är ett förstärkt stöd via utjämningssystemet, eller genom andra insatser, men inte en omfördelning från små och glesa kommuner till andra små och glesa kommuner. Dessutom aviseras att ytterligare förändringar kommer att föreslås, men inte vilka. Det blir därför svårt att som remissinstans bedöma helhetseffekten för kommunerna.

Mot denna bakgrund avstyrker Länsstyrelsen i Västernorrland det remitterade förslaget. En reformering av utjämningssystemet är angelägen, men en sådan förutsätter enligt Länsstyrelsens uppfattning att ytterligare resurser tillförs, inte genom att ställa kommun mot kommun.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Daniel Gustafsson med enhetschef Karin Frejarö som föredragande.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Kontaktuppgifter till Länsstyrelsen

Kontakta oss via e-post vasternorrland@lansstyrelsen.se, postadress Länsstyrelsen Västernorrland, 871 86 Härnösand, eller ring vår växel 0611-34 90 00.

Vår webbadress är lansstyrelsen.se/vasternorrland.

Du kan läsa om hur Länsstyrelsen behandlar personuppgifter på Länsstyrelsens webbplats:
www.lansstyrelsen.se/vasternorrland/personuppgifter